ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 3.6.2026
COM(2026) 203 final

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Τσεχίας

{SWD(2026) 203 final}

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Τσεχίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου ([1]), και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 3,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 ορίζει τους στόχους του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης, το οποίο αποσκοπεί στην προώθηση υγιών και βιώσιμων δημόσιων οικονομικών, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και ανθεκτικότητας μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, καθώς και στην πρόληψη των υπερβολικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Ο κανονισμός ορίζει ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή ασκούν πολυμερή εποπτεία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σύμφωνα με τους στόχους και τις απαιτήσεις που ορίζονται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ). Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο περιλαμβάνει, ειδικότερα, τη διατύπωση και την εποπτεία της εφαρμογής των ειδικών ανά χώρα συστάσεων.

(2) Στις 16 Ιουλίου 2025 η Επιτροπή εξέδωσε πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Ταμείου για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, τη γεωργία και την ύπαιθρο, την αλιεία και τη θάλασσα, την ευημερία και την ασφάλεια για την περίοδο 2028-2034 και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2023/955 και του

[1] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 ([2]). Η πρόταση αποσκοπεί, αφενός, στην αύξηση της αποτελεσματικότητας της χρηματοδότησης της Ένωσης μέσω της μείωσης του κατακερματισμού της χρηματοοικονομικής αρχιτεκτονικής και, αφετέρου, στην υποστήριξη των κρατών μελών στον συντονισμό των οικονομικών τους πολιτικών σύμφωνα με το άρθρο 175 της ΣΛΕΕ.

(3) Στις 25 Νοεμβρίου 2025, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2026, στην οποία η Τσεχία δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ, σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2026, όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ ([3]) στις 21 Απριλίου 2026, και την κοινή έκθεση για την απασχόληση, καθώς και τη σύσταση σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο, στις 9 Μαρτίου 2026.

(4) Στις 29 Ιανουαρίου 2025 η Επιτροπή δημοσίευσε την Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας, ένα στρατηγικό πλαίσιο που αποσκοπεί στην ενίσχυση της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας της Ένωσης κατά την επόμενη πενταετία. Προσδιορίζει τις τρεις επιταγές μετασχηματισμού, την καινοτομία, την απανθρακοποίηση και την ανταγωνιστικότητα, καθώς και την ασφάλεια, ως κρίσιμους πυλώνες για τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη. Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο ευθυγραμμίζεται με την Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας, διασφαλίζοντας ότι οι οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών συνάδουν με τους στρατηγικούς στόχους της Επιτροπής, ώστε να δημιουργείται μια ενοποιημένη προσέγγιση όσον αφορά την οικονομική διακυβέρνηση που να προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη, την καινοτομία και την ανθεκτικότητα σε ολόκληρη την Ένωση.

(5) Το 2026 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών συνεχίζει να εξελίσσεται παράλληλα με το τελικό στάδιο της εφαρμογής του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΜΑΑ) ([4]). Τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΣΑΑ), σε συνδυασμό με τη χρηματοδότηση της πολιτικής συνοχής, υπήρξαν καθοριστικής σημασίας για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια αυτά όφειλαν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά το σύνολο ή σημαντικό υποσύνολο των προκλήσεων που προσδιορίστηκαν στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν κατά τους τελευταίους κύκλους, και τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την ευρωπαϊκή πολιτική συνοχής όφειλαν να λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Καθώς ο ΜΑΑ πλησιάζει στο

---

[2] Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Ταμείου για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, τη γεωργία και την ύπαιθρο, την αλιεία και τη θάλασσα, την ευημερία και την ασφάλεια για την περίοδο 2028-2034 και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2023/955 και του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 [COM(2025) 565 final]. Ο προτεινόμενος κανονισμός αποτελεί επί του παρόντος αντικείμενο διαπραγματεύσεων με τους συννομοθέτες.

[3] ΕΕ C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: *http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj*.

[4] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

τέλος του κύκλου ζωής του, παραμένει σημαντικό να διατηρηθούν οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις που υποστηρίζονται και υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΜΑΑ, ιδίως εκείνες που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις.

(6) Στις 3 Ιουνίου 2026 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2026 για την Τσεχία. Αξιολόγησε την πρόοδο της Τσεχίας όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων και προέβη σε απολογισμό της υλοποίησης του ΣΑΑ από την Τσεχία. Με βάση την ανάλυση αυτή, στην έκθεση χώρας προσδιορίζονται οι πλέον πιεστικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Τσεχία. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Τσεχίας όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

(7) Στις 21 Ιανουαρίου 2025 το Συμβούλιο, βάσει αξιολόγησης και σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Τσεχίας([5])). Το σχέδιο καλύπτει την περίοδο από το 2025 έως το 2028 και προβλέπει δημοσιονομική προσαρμογή σε χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών. Το Συμβούλιο συνέστησε τους ακόλουθους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών: 4,5 % το 2025, 2,5 % το 2026, 2,6 % το 2027 και 2,9 % το 2028, που αντιστοιχούν στους μέγιστους σωρευτικούς ρυθμούς αύξησης που υπολογίστηκαν με βάση το 2023 ως έτος αναφοράς, ήτοι 10,1 % το 2025, 12,9 % το 2026, 15,8 % το 2027 και 19,2 % το 2028.

(8) Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και οι επιπτώσεις του αποτελούν πρόκληση για την ίδια την ύπαρξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να ζητήσουν την ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης με συντονισμένο τρόπο για να στηρίξουν τις προσπάθειες της ΕΕ να επιτύχει ταχεία και σημαντική αύξηση των αμυντικών δαπανών ([6]), και η πρόταση αυτή έγινε δεκτή με ικανοποίηση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 6 Μαρτίου 2025. Κατόπιν αιτήματος της Τσεχίας, στις 8 Ιουλίου 2025 το Συμβούλιο, κατόπιν σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση με την οποία επιτρέπει στην Τσεχία να αποκλίνει από τους συνιστώμενους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών ([7]). Η περίοδος κατά την οποία ενεργοποιείται η εθνική ρήτρα διαφυγής (2025-2028) επιτρέπει στην Τσεχία να ιεραρχήσει εκ νέου τις δημόσιες δαπάνες ή να αυξήσει τα δημόσια έσοδα, έτσι ώστε οι υψηλότερες αμυντικές δαπάνες σε διαρκή βάση να μην υπονομεύσουν τη δημοσιονομική βιωσιμότητα μεσοπρόθεσμα.

---

[5] Σύσταση του Συμβουλίου, της 21ης Ιανουαρίου 2025, για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Τσεχίας (ΕΕ C, C/2025/666, 10.2.2025, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2025/666/oj).

[6] Ανακοίνωση της Επιτροπής για την κάλυψη των αυξημένων αμυντικών δαπανών στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, Βρυξέλλες, 19.3.2025, C(2025) 2000 final.

[7] Σύσταση του Συμβουλίου, της 8ης Ιουλίου 2025, που επιτρέπει στην Τσεχία να αποκλίνει από τους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών οι οποίοι καθορίζονται από το Συμβούλιο δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, (Ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής) (ΕΕ C, C/2025/3962, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3962/oj).

(9) Στις 30 Απριλίου 2026 η Τσεχία υπέβαλε την ετήσια έκθεση προόδου της για το 2026 ([8]) σχετικά με την τήρηση των συνιστώμενων μέγιστων ρυθμών αύξησης των καθαρών δαπανών και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Η ετήσια έκθεση προόδου αντικατοπτρίζει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση της Τσεχίας σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(10) Ο ρυθμός αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ το 2025 ανήλθε σε 2,6 % και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ ανήλθε σε 2,3 %. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, το πραγματικό ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 1,8 % το 2026 και κατά 2,4 % το 2027, και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ θα διαμορφωθεί σε 2,7 % το 2026 και 2,8 % το 2027.

(11) Με βάση στοιχεία που παρασχέθηκαν από τη Eurostat([9]), το δημοσιονομικό έλλειμμα της Τσεχίας αυξήθηκε από 2,0 % του ΑΕΠ το 2024 σε 2,1 % του ΑΕΠ το 2025. Η αύξηση του ελλείμματος το 2025 αντικατοπτρίζει κυρίως την αύξηση των δημόσιων επενδύσεων και των κρατικών επιδοτήσεων σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής προβλέπουν έλλειμμα ύψους 2,8 % του ΑΕΠ το 2026 και 2,9 % του ΑΕΠ το 2027. Η αύξηση το 2026 αντικατοπτρίζει κυρίως την πλήρη σταδιακή κατάργηση του φόρου επί των απροσδόκητων κερδών των εταιρειών ενέργειας και την έναρξη καταβολής της εισφοράς ανανεώσιμης ενέργειας από την κυβέρνηση αντί για τους καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας. Η αύξηση του ελλείμματος το 2027 αντικατοπτρίζει κυρίως τη μείωση των κεφαλαιακών μεταβιβάσεων από την ΕΕ, η οποία αντισταθμίζεται σε γενικές γραμμές από τη μείωση των δαπανών για κοινωνικές παροχές και δημόσιες επενδύσεις.

(12) Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός[10], ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, ήταν σε γενικές γραμμές ουδέτερος το 2025. Προβλέπεται να είναι επεκτατικός, κατά 0,7 % του ΑΕΠ, το 2026, και συσταλτικός, κατά 0,6 % του ΑΕΠ, το 2027.

(13) Με βάση στοιχεία που παρασχέθηκαν από τη Eurostat([11]), το δημόσιο χρέος της Τσεχίας αυξήθηκε από 43,3 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2024 σε 44,3 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2025. Η αύξηση του δείκτη χρέους το 2025 αντικατοπτρίζει κυρίως την αυξητική για το χρέος προσαρμογή αποθεμάτων-ροών και, σε μικρότερο βαθμό, το

---

[8] Οι ετήσιες εκθέσεις προόδου για το 2026 είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_el.

[9] Eurostat — Δείκτες ευρώ, 22.4.2026.

[10] Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ορίζεται ως μέτρο της ετήσιας μεταβολής της υποκείμενης δημοσιονομικής θέσης της γενικής κυβέρνησης. Αποσκοπεί στην αξιολόγηση της οικονομικής ώθησης που απορρέει από τις δημοσιονομικές πολιτικές, τόσο εκείνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο όσο και εκείνες που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται ως η διαφορά μεταξύ i) της μεσοπρόθεσμης δυνητικής ανάπτυξης και ii) της μεταβολής των πρωτογενών δαπανών, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται με μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης.

[11] Eurostat — Δείκτες ευρώ, 22.4.2026.

αρνητικό πρωτογενές ισοζύγιο, που αντισταθμίστηκαν εν μέρει από την αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής προβλέπουν ότι ο λόγος του χρέους προς το ΑΕΠ θα αυξηθεί σε 45,8 % έως τα τέλη του 2026 και θα αυξηθεί περαιτέρω σε 47,2 % έως τα τέλη του 2027. Η αύξηση το 2026 και το 2027 αντικατοπτρίζει κυρίως το αρνητικό πρωτογενές ισοζύγιο και, σε μικρότερο βαθμό, την αυξητική για το χρέος προσαρμογή αποθεμάτων-ροών, που αντισταθμίζονται εν μέρει από την αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ.

(14) Με βάση στοιχεία της Eurostat([12]), οι συνολικές αμυντικές δαπάνες της γενικής κυβέρνησης στην Τσεχία ανήλθαν στο 1,2 % του ΑΕΠ το 2025. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, προβλέπεται να διατηρηθούν στο ίδιο επίπεδο το 2026. Το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί σε αύξηση κατά 0,3 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ σε σύγκριση με το έτος αναφοράς 2021.

(15) Η Ένωση εξακολουθεί να αντιμετωπίζει κινδύνους διαταραχών του ενεργειακού εφοδιασμού και αυξημένης αστάθειας των τιμών, οι οποίοι επιδεινώνονται από γεωπολιτικές εντάσεις που επηρεάζουν τις παγκόσμιες αγορές πετρελαίου και αερίου. Η εμπειρία από την ενεργειακή κρίση της περιόδου 2022-2023 έχει δείξει ότι τα γενικά και μη στοχευμένα μέτρα συνεπάγονται μεγάλο δημοσιονομικό κόστος και δεν είναι αποδοτικά από κοινωνική και οικονομική άποψη. Από την έναρξη του πολέμου στη Μέση Ανατολή τον Φεβρουάριο του 2026, η Τσεχία έχει εγκρίνει μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής για τον μετριασμό των επιπτώσεων των υψηλών τιμών της ενέργειας στα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις ([13]), και συγκεκριμένα μια μη στοχευμένη μείωση των ειδικών φόρων κατανάλωσης για το ντίζελ, με ημερομηνία λήξης τις 31 Μαΐου 2026. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, το δημοσιονομικό κόστος του εν λόγω μέτρου προβλέπεται να ανέλθει σε λιγότερο από 0,1 % του ΑΕΠ το 2026. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, αν το μέτρο αυτό παραμείνει σε ισχύ έως το τέλος του 2026, το δημοσιονομικό του κόστος θα ανέλθει στο 0,1 % του ΑΕΠ το 2026.

(16) Με βάση τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες της Τσεχίας αυξήθηκαν κατά 4,9 % το 2025 και κατά 6,0 % σωρευτικά το 2024 και το 2025. Η αύξηση των καθαρών δαπανών το 2025 υπερβαίνει τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και αντιστοιχεί σε απόκλιση ύψους 0,2 % του ΑΕΠ σε ετήσιους όρους. Αν τα έτη 2024 και 2025 εξεταστούν μαζί, ο σωρευτικός ρυθμός αύξησης των καθαρών δαπανών είναι χαμηλότερος από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης([14]).

(17) Με βάση τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες της Τσεχίας προβλέπεται να αυξηθούν κατά 6,4 % το 2026 και κατά 12,7 % σωρευτικά το 2024, το 2025 και το 2026. Η προβλεπόμενη αύξηση των καθαρών δαπανών το 2026 υπερβαίνει τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και αντιστοιχεί σε απόκλιση ύψους 1,5 % του ΑΕΠ σε ετήσιους όρους. Αν τα έτη 2024, 2025 και 2026 εξεταστούν μαζί, ο προβλεπόμενος σωρευτικός ρυθμός αύξησης των καθαρών δαπανών είναι χαμηλότερος από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και αντιστοιχεί σε απόκλιση ύψους 0,1 % του ΑΕΠ σωρευτικά. Ωστόσο, η προβλεπόμενη απόκλιση είναι

[12] Eurostat, δημόσιες δαπάνες με βάση την ταξινόμηση των κρατικών λειτουργιών (COFOG).

[13] Τα στοιχεία αυτά αντικατοπτρίζουν την κατάσταση όπως είχε κατά την καταληκτική ημερομηνία των εαρινών προβλέψεων 2026 της Επιτροπής (4 Μαΐου 2026).

[14] Δεδομένου ότι η Τσεχία επωφελείται από ευελιξία στο πλαίσιο της εθνικής ρήτρας διαφυγής, η αξιολόγηση της συμμόρφωσης επικεντρώνεται στην τελευταία αυτή σύγκριση.

εντός των ορίων ευελιξίας της εθνικής ρήτρας διαφυγής με βάση τις τρέχουσες προβολές για τις αμυντικές δαπάνες.

(18) Το 2024 η Τσεχία θέσπισε νομοθετικές μεταρρυθμίσεις που ανταποκρίνονται στη μακροχρόνια ειδική για τη χώρα σύσταση για τις συντάξεις. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν κίνδυνοι για τη δημοσιονομική βιωσιμότητα. Ο δείκτης εξάρτησης ηλικιωμένων της Τσεχίας (η αναλογία των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας προς τα άτομα σε ηλικία εργασίας) προβλέπεται να αυξηθεί ραγδαία μετά το 2030. Η κυβέρνηση πρότεινε πρόσφατα αύξηση της τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των συντάξεων στο ήμισυ της αύξησης των πραγματικών μισθών (αντί για το ένα τρίτο της αύξησης των πραγματικών μισθών που ισχύει επί του παρόντος) και, επιπλέον, αύξηση της τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των συντάξεων για τους συνταξιούχους μεγαλύτερης ηλικίας. Από το 2025, οι εργαζόμενοι συνταξιούχοι δικαιούνται έκπτωση στις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και η κυβέρνηση πρότεινε πρόσφατα να αυξηθεί το τμήμα της σύνταξής τους που συνδέεται με τις αποδοχές. Η περαιτέρω ενθάρρυνση των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας να συνεχίσουν να εργάζονται θα συμβάλει στη μείωση των κινδύνων για τη δημοσιονομική βιωσιμότητα.

(19) Τα επίμονα διαρθρωτικά ελλείμματα και οι πιέσεις στις δαπάνες υπογραμμίζουν την ανάγκη για δημόσια οικονομικά καλύτερης ποιότητας. Η Τσεχία αντιμετωπίζει χαμηλούς έως μέτριους κινδύνους για τη δημοσιονομική βιωσιμότητα. Ωστόσο, δεδομένων των μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων πιέσεων στις δαπάνες, οι οποίες, μεταξύ άλλων, απορρέουν από τη γήρανση του πληθυσμού, την κλιματική αλλαγή και τις προκλήσεις για το μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης, απαιτούνται περισσότερες μεταρρυθμίσεις για να τονωθούν η ανταγωνιστικότητα, η παραγωγικότητα και η βιωσιμότητα. Η κυβέρνηση αντιμετωπίζει προκλήσεις που σχετίζονται με την ιεράρχηση των δημόσιων οικονομικών και την πλέον παραγωγική χρήση των δαπανών, τη βελτίωση της αποδοτικότητας των συστημάτων φορολογίας και παροχών, ιδίως στην αγορά εργασίας και στην κοινωνική ασφάλιση, καθώς και με τη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών, μεταξύ άλλων στους τομείς της εκπαίδευσης και της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Στο σκέλος των δαπανών, η Τσεχία είναι ένα από τα λίγα κράτη μέλη στα οποία δεν υπάρχει καθιερωμένη πρακτική κατάρτισης του προϋπολογισμού βάσει επιδόσεων ή επανεξέτασης των δαπανών. Η κυβέρνηση έχει δεσμευτεί να δώσει προτεραιότητα στην αποδοτική και διαφανή χρήση των δημόσιων πόρων, ώστε να ευθυγραμμίζεται με τον κρατικό προϋπολογισμό και τις στρατηγικές επενδύσεις. Ωστόσο, δεν υπάρχει ακόμη πρόθεση να συνεχιστεί η κατάρτιση του προϋπολογισμού βάσει επιδόσεων και η επανεξέταση των δαπανών που εφαρμόστηκαν πιλοτικά πρόσφατα. Θα ήταν προς όφελος της Τσεχίας να μεταβεί από την παραδοσιακή διάρθρωση του προϋπολογισμού βάσει εισροών σε ένα σύστημα προσανατολισμένο στις επιδόσεις που να ενσωματώνει πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις στη λήψη δημοσιονομικών αποφάσεων, μεταξύ άλλων μέσω της συστηματικής χρήσης επανεξετάσεων των δαπανών και δεικτών βάσει αποτελεσμάτων. Το σύστημα αυτό θα απαιτούσε ένα ισχυρό θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο που να διασφαλίζει ότι τα ευρήματα των επανεξετάσεων των δαπανών και οι πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις αντικατοπτρίζονται συστηματικά στη λήψη δημοσιονομικών αποφάσεων, στην ιεράρχηση των δαπανών και στον σχεδιασμό των δημόσιων πολιτικών.

(20) Η συστηματική, ουσιαστική και έγκαιρη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών και άλλων σχετικών συμφεροντούχων παραμένει αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί η ευρεία

οικειοποίηση της επιτυχούς υλοποίησης των χρηματοδοτικών μέσων της Ένωσης, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

(21) Η εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, τα οποία περιλαμβάνουν στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) και το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), στην Τσεχία υπερβαίνει τον μέσο όρο της ΕΕ, τόσο σε επίπεδο επιλογής έργων όσο και σε επίπεδο πληρωμών. Είναι σημαντικό να διατηρηθεί η τρέχουσα δυναμική, και παράλληλα να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος των επενδύσεων στην πράξη. Η Τσεχία λαμβάνει ήδη μέτρα στο πλαίσιο των οικείων προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης. Είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί η ταχεία και αποτελεσματική υλοποίηση των νέων επενδύσεων που προσδιορίστηκαν από την Τσεχία στην ενδιάμεση επανεξέταση των ταμείων της πολιτικής συνοχής, ιδίως εκείνες που συνδέονται με τις πέντε προτεραιότητες που προσδιορίζονται στον κανονισμό για την ενδιάμεση επανεξέταση ([15]).

(22) Η Τσεχία αντιμετωπίζει διάφορες προκλήσεις που σχετίζονται με τη δημόσια διοίκηση, την απανθρακοποίηση, την αγορά εργασίας, την εκπαίδευση, τις κεφαλαιαγορές, την καινοτομία και το επιχειρηματικό περιβάλλον.

(23) Η περιορισμένη ικανότητα της δημόσιας διοίκησης υπονομεύει το επιχειρηματικό περιβάλλον της Τσεχίας. Ειδικότερα, η δημόσια διοίκηση δυσκολεύεται να προσελκύσει, να διατηρήσει και να αναπτύξει ταλέντα. Για παράδειγμα, οι μισθοί στη δημόσια διοίκηση μειώνονται τόσο σε πραγματικούς όρους όσο και σε σύγκριση με τον ιδιωτικό τομέα εδώ και σχεδόν δέκα χρόνια. Όσον αφορά τις διευθυντικές θέσεις, τις θέσεις ΤΠ και τις θέσεις εμπειρογνωμόνων στην Πράγα, η διαφορά με τον ιδιωτικό τομέα είναι περίπου 46 %. Η σταθερότητα των διευθυντικών ρόλων στην κεντρική διοίκηση είναι επίσης πολύ χαμηλή, καθώς πάνω από το 40 % των υποτιθέμενων μη πολιτικών ανώτερων διοικητικών στελεχών αντικαθίσταται μετά από κάθε αλλαγή κυβέρνησης. Συχνά, οι απολύσεις χαρακτηρίζονται ως αναδιοργάνωση, γεγονός που περιορίζει τα μέσα νομικής προστασίας. Έχει κατατεθεί νομοθετική πρόταση στο Κοινοβούλιο για τη μεταρρύθμιση των δημόσιων υπηρεσιών. Δεδομένου ότι δεν υπάρχει διαθέσιμη εκτίμηση επιπτώσεων, είναι δύσκολο να εκτιμηθούν οι επιπτώσεις της στο παρόν στάδιο. Η διοικητική ικανότητα εξακολουθεί να είναι περιορισμένη και σε μειονεκτούσες περιοχές (Karlovarský, Ústecký και Moravskoslezský), οι οποίες αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές προκλήσεις που σχετίζονται με την οικονομική ανάπτυξη και το ανθρώπινο κεφάλαιο και παρεμποδίζουν την περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και ανάπτυξη. Η ικανότητα της δημόσιας διοίκησης θα μπορούσε να αυξηθεί, για παράδειγμα, με την καλύτερη προβολή των ευκαιριών εργασίας, την καλύτερη επιλογή και εξέλιξη των διευθυντικών στελεχών, πιο ευέλικτους και υψηλότερους μισθούς, ιδίως για διευθυντικούς ρόλους και ρόλους εμπειρογνωμόνων, αυξημένη νομική προστασία για τους ανώτερους δημόσιους υπαλλήλους της κεντρικής διοίκησης και μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης.

(24) Η κατακερματισμένη δημοτική διακυβέρνηση και οι παρωχημένοι κανόνες κατανομής της αρμοδιότητας για δημοτικούς φόρους στην Τσεχία δεν παρέχουν κίνητρα για

[15] Κανονισμός (ΕΕ) 2025/1914 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Σεπτεμβρίου 2025, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058 και (ΕΕ) 2021/1056 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση στρατηγικών προκλήσεων στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης.

οικονομική ανάπτυξη, δεν αντικατοπτρίζουν με ακρίβεια το κόστος των υπηρεσιών που παρέχονται από δήμους διαφορετικών μεγεθών, υπονομεύουν την εδαφική συνοχή και οδηγούν στη συσσώρευση μεγάλων αποταμιεύσεων που δεν επενδύονται. Η Τσεχία είναι η χώρα του ΟΟΣΑ με τους μικρότερους δήμους. Αυτό ισχύει και για την Πράγα, την πρωτεύουσα, όπου παράγεται πάνω από το 25 % του εθνικού ΑΕΠ, η οποία είναι χωρισμένη σε 57 δήμους. Επιπλέον, το νομικό πλαίσιο για τη διαδημοτική συνεργασία είναι ανεπαρκώς ανεπτυγμένο, γεγονός που δεν επιτρέπει στους δήμους να αναθέτουν τις αρμοδιότητές τους σε τομείς όπως ο χωροταξικός σχεδιασμός και οι μεταφορές σε δημοτικές ενώσεις. Οι δήμοι της Τσεχίας έχουν επίσης τις υψηλότερες αποταμιεύσεις ως προς το ΑΕΠ στην ΕΕ. Αυτές οι υψηλές αποταμιεύσεις είναι αποτέλεσμα του κατακερματισμού, αλλά και των κανόνων κατανομής των φόρων (*rozpočtové určení daní*). Οι κανόνες αυτοί κατανέμουν το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων με βάση τον αριθμό των μόνιμων κατοίκων. Ωστόσο, δεν παρέχουν επαρκή κίνητρα για την οικονομική ανάπτυξη (ιδίως στον κατασκευαστικό τομέα) και δεν αντικατοπτρίζουν με ακρίβεια το πραγματικό κόστος των υπηρεσιών που παρέχονται από τα περιφερειακά κέντρα.

(25) Οι διαδικασίες χωροταξικού σχεδιασμού και αδειοδότησης εξακολουθούν να είναι πολύπλοκες και αργές, γεγονός που περιορίζει σημαντικά το επιχειρηματικό περιβάλλον και την ανταγωνιστικότητα, ενώ αυξάνει και το κόστος της οικονομικής και εμπορικής ανάπτυξης. Αυξάνει επίσης έμμεσα το κόστος της ενέργειας (λόγω της βραδύτερης κατασκευής ενεργειακών υποδομών), δυσκολεύει τα άτομα που επιθυμούν να μετακομίσουν πιο κοντά στην εργασία τους (λόγω του μικρότερου αποθέματος οικονομικά προσιτής στέγασης) και καθυστερεί την ψηφιακή μετάβαση (λόγω της αργής ανάπτυξης βασικών ψηφιακών υποδομών). Για παράδειγμα, η Τσεχία βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις στην ΕΕ όσον αφορά τη κάλυψη δικτύων πολύ υψηλής χωρητικότητας και οπτικών ινών μέχρι τον χώρο του χρήστη. Οι κανόνες χωροταξικού σχεδιασμού είναι ιδιαίτερα επαχθείς στις μεγάλες πόλεις, όπου για την επικαιροποίηση ενός πολεοδομικού σχεδίου μπορεί να χρειάζεται πάνω από δεκαετία. Η κατάσταση θα μπορούσε να βελτιωθεί, για παράδειγμα, με την ανακατανομή των αρμοδιοτήτων για τον χωροταξικό σχεδιασμό μεταξύ του κράτους και των δήμων και τη διαφοροποίηση των πολεοδομικών απαιτήσεων μεταξύ μικρών και μεγάλων οικισμών. Όσον αφορά την αδειοδότηση των κατασκευών, έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος, ιδίως με τη δημιουργία της ειδικής αρχής για τις δημόσιες υποδομές και την ψηφιοποίηση. Ωστόσο, υπάρχουν ακόμα ελάχιστες ενδείξεις ότι η αδειοδότηση έχει επιταχυνθεί. Η περαιτέρω βελτίωση της ψηφιοποίησης, μεταξύ άλλων και της διαλειτουργικότητας, καθώς και της ικανότητας και της διαχείρισης των υπηρεσιών δόμησης θα μπορούσε να συμβάλει στην επιτάχυνση της διαδικασίας.

(26) Η οικονομική προσιτότητα της στέγασης είναι χαμηλή και μειώνεται. Κατά την τελευταία δεκαετία, ο ρυθμός αύξησης του λόγου των τιμών των κατοικιών προς το εισόδημα στην Τσεχία είναι ο τρίτος υψηλότερος στην ΕΕ. Η οικονομική προσιτότητα είναι ιδιαίτερα χαμηλή στις πόλεις, όπου το 11,2 % των ατόμων καταβάλλουν πάνω από το 40 % του εισοδήματός τους για στέγαση. Για τα άτομα που αμείβονται με λιγότερο από το 60 % του διάμεσου εισοδήματος, το ποσοστό αυτό είναι 43,4 %. Η διαθεσιμότητα κοινωνικής στέγασης είναι από τις χαμηλότερες στην ΕΕ και πάνω από 160 000 άτομα είναι άστεγα ή αντιμετωπίζουν στεγαστικό αποκλεισμό. Το ισχύον πλαίσιο φορολόγησης της στέγασης δεν παρέχει κατάλληλα κίνητρα για την αντιμετώπιση της κατάστασης. Τα έσοδα από την περιοδική φορολόγηση της ακίνητης περιουσίας είναι πολύ χαμηλά και ανέρχονται στο 0,4 % του ΑΕΠ (ΕΕ: 1,8 %), και οι βραχυχρόνιες μισθώσεις χαίρουν ευνοϊκότερης μεταχείρισης από τις μακροχρόνιες μισθώσεις. Η αύξηση των φόρων ακίνητης περιουσίας και η σύνδεσή

τους με τις αγοραίες αξίες, σε συνδυασμό με την άρση της ευνοϊκής φορολογικής μεταχείρισης των βραχυχρόνιων μισθώσεων, θα μπορούσαν να αποτελέσουν κίνητρο για τη διάθεση κενών κατοικιών και κατοικιών βραχυχρόνιας μίσθωσης στην αγορά μακροχρόνιας μίσθωσης και για πιο πυκνές κατασκευές. Η ζήτηση θα μειωθεί επίσης αν περιοριστεί η δυνατότητα έκπτωσης των πληρωμών τόκων ενυπόθηκων δανείων από τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων. Από την πλευρά της προσφοράς — πέραν της βελτίωσης του χωροταξικού σχεδιασμού, της αδειοδότησης των κατασκευών και των δημοτικών κινήτρων— το απόθεμα κατοικιών θα μπορούσε επίσης να αυξηθεί με την αύξηση των επενδύσεων στην κατασκευή και την ανακαίνιση κατοικιών από τον δημόσιο και τον μη κερδοσκοπικό τομέα.

(27) Τα τσεχικά νοικοκυριά έχουν υψηλότερο ποσοστό αποταμίευσης από τον μέσο όρο της ΕΕ, αλλά μεγάλο μέρος των χρηματοοικονομικών περιουσιακών τους στοιχείων είναι ακόμα μετρητά και καταθέσεις. Ταυτόχρονα, οι άμεσες επενδύσεις τους σε εισηγμένες μετοχές και ομόλογα παραμένουν περιορισμένες, όπως και οι επενδύσεις που διοχετεύονται μέσω ασφαλιστικών προϊόντων και συνταξιοδοτικών ταμείων, και είναι σημαντικά χαμηλότερες από τον μέσο όρο της ΕΕ παρά το γεγονός ότι το μερίδιο που επενδύεται μέσω επενδυτικών κεφαλαίων έχει αυξηθεί σε σχέση με το παρελθόν. Η διοχέτευση ιδιωτικών αποταμιεύσεων μέσω των κεφαλαιαγορών θα μπορούσε να αποδεσμεύσει πολύτιμη πρόσθετη χρηματοδότηση για τις επιχειρήσεις και να αυξήσει την επί του παρόντος πολύ χαμηλή συμμετοχή εισηγμένων μετοχών και ομολόγων στη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων.

(28) Το μακροπρόθεσμο επενδυτικό προϊόν που δημιουργήθηκε πρόσφατα έτυχε θετικής αποδοχής, αλλά ο σχεδιασμός του ενδέχεται να πρέπει να τροποποιηθεί ώστε να διασφαλιστεί η προσθετικότητά του σε σχέση με άλλα μακροπρόθεσμα αποταμιευτικά μέσα, όπως τα συνταξιοδοτικά ταμεία του 3ου πυλώνα. Το ποσοστό συμμετοχής στα συνταξιοδοτικά ταμεία του 3ου πυλώνα θα πρέπει να ενισχυθεί με την ενθάρρυνση της αύξησης των εισφορών, ιδίως για τους νεότερους εργαζομένους και τους εργαζόμενους χαμηλότερου εισοδήματος. Η αύξηση των επενδύσεων των συνταξιοδοτικών ταμείων του 3ου πυλώνα σε μετοχικά κεφάλαια θα μπορούσε να βελτιώσει το μέτριο προφίλ απόδοσης και την ελκυστικότητά τους. Για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει να δημιουργηθούν οι συνθήκες για πιο διαφοροποιημένες μακροπρόθεσμες επενδυτικές στρατηγικές, με παράλληλη επανεξέταση των κανονιστικών χαρακτηριστικών και των συνηθέστερων επενδυτικών επιλογών που περιορίζουν την έκθεση σε μετοχικά κεφάλαια, την επενδυτική ευελιξία και τις κατάλληλες επιλογές καταβολής παροχών, ώστε να ενθαρρυνθεί η επιλογή της προσόδου. Η δημιουργία ενός δημόσιου πίνακα συντάξεων που θα συγκρίνει τις αποδόσεις και τα τέλη των ταμείων, παράλληλα με ένα σύστημα παρακολούθησης των συντάξεων που θα παρουσιάζει τα συσσωρευμένα δημόσια και ιδιωτικά δικαιώματα, θα ενισχύσει τη διαφάνεια, τον ανταγωνισμό και την ενημέρωση του κοινού.

(29) Η πρόσβαση των καινοτόμων επιχειρήσεων σε μη τραπεζική χρηματοδότηση είναι περιορισμένη, καθώς το τσεχικό οικοσύστημα ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων και κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών είναι κατακερματισμένο και ανεπαρκώς ανεπτυγμένο, με αποτέλεσμα μεγάλο μέρος της χρηματοδότησης καινοτόμων επιχειρήσεων να προέρχεται από ξένους επενδυτές. Η ενθάρρυνση της μεγαλύτερης συμμετοχής θεσμικών και ιδιωτών επενδυτών σε εισηγμένες και μη εισηγμένες μετοχές, κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών και ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια θα μπορούσε να συμβάλει στη διεύρυνση της δεξαμενής μακροπρόθεσμων επιχειρηματικών κεφαλαίων που είναι διαθέσιμα στις επιχειρήσεις. Στο πλαίσιο αυτό,

περαιτέρω προσπάθειες για την αποθάρρυνση των πρόωρων αναλήψεων από εγχώριους θεσμικούς επενδυτές, όπως ασφαλιστικές εταιρείες και συνταξιοδοτικά ταμεία, θα μπορούσαν να βελτιώσουν την ικανότητά τους να επενδύουν περισσότερο σε κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων με μεγαλύτερο επενδυτικό ορίζοντα.

(30) Οι υφιστάμενες προσπάθειες για την παροχή δημόσιας στήριξης και την προσέλκυση θεσμικών και ιδιωτών επενδυτών σε ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια και κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών θα πρέπει να επεκταθούν περαιτέρω με την αύξηση της χρήσης χρηματοδοτικών μέσων, συμπεριλαμβανομένων δομών αμοιβαίων κεφαλαίων που επενδύουν σε άλλα αμοιβαία κεφάλαια (fund-of-funds) και κατάλληλων μηχανισμών ελαχιστοποίησης των κινδύνων. Τα μέσα αυτά μπορούν να συμβάλουν στην κινητοποίηση ιδιωτικής χρηματοδότησης για προσανατολισμένες στην ανάπτυξη καινοτόμες επιχειρήσεις, στηρίζοντας έτσι την ανταγωνιστικότητα και την απανθρακοποίηση της οικονομίας. Για να επιτευχθεί αυτό πρέπει να ενισχυθεί η σχετική διαχειριστική ικανότητα της Εθνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας να σχεδιάζει και να αναπτύσσει αποτελεσματικά τέτοιου είδους μέσα.

(31) Η Τσεχία έχει θεσπίσει διάφορα μέτρα για τη βελτίωση του οικοσυστήματος καινοτομίας της, αλλά πρέπει να αναλάβει περαιτέρω δράση για την αξιοποίηση του δυναμικού έρευνας και καινοτομίας της. Η μεταρρύθμιση του προγράμματος δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών από εργαζομένους του 2025 βελτιώνει την ελκυστικότητα του καθεστώτος για τις νεοφυείς επιχειρήσεις, ενώ επί του παρόντος σχεδιάζεται νέος νόμος για τις νεοφυείς επιχειρήσεις, με στόχο την ενίσχυση του κανονιστικού πλαισίου για τις καινοτόμες επιχειρήσεις. Αυτό είναι αναγκαίο, καθώς τα διοικητικά εμπόδια εξακολουθούν να επηρεάζουν αρνητικά τις τσεχικές επιχειρήσεις, εκ των οποίων το 71 % θεωρεί τους κανονισμούς εμπόδιο για τις επενδύσεις, και καθώς οι επιδόσεις της χώρας στον τομέα της καινοτομίας παραμένουν κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ. Επιπλέον, οι τσεχικές επιχειρήσεις υστερούν σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ όσον αφορά την υιοθέτηση προηγμένων ψηφιακών εργαλείων και η ψηφιακή ένταση των επιχειρήσεων παραμένει σε μεγάλο βαθμό στάσιμη, συχνά λόγω έλλειψης ψηφιακών δεξιοτήτων και οικονομικών περιορισμών. Ο νέος νόμος για την έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία (με έναρξη ισχύος το 2027) αποσκοπεί να προαγάγει τη μεταφορά γνώσης και να επιτρέψει ευέλικτη χρηματοδότηση της Ε&Α, αλλά τα θεσμικά κίνητρα για την εμπορική αξιοποίηση της έρευνας και οι δεσμοί μεταξύ της ακαδημαϊκής κοινότητας και των επιχειρήσεων είναι ακόμα ανεπαρκείς. Η μεταρρύθμιση των φορολογικών εκπτώσεων για Ε&Α έχει ως στόχο να καταστήσει το καθεστώς πιο ελκυστικό, αλλά θα ήταν επωφελές να ληφθούν περαιτέρω μέτρα για τη βελτίωση της προβλεψιμότητας κατά την εφαρμογή του καθεστώτος, δεδομένου ότι μόνο το 30 % των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της έρευνας επωφελούνται από αυτό. Το ερευνητικό δυναμικό περιορίζεται ακόμα περισσότερο από τη μείωση των δαπανών για Ε&Α (στο 1,8 % του ΑΕΠ το 2024) και τη χαμηλή αποδοτικότητά τους, η οποία υπονομεύεται από τον υψηλό βαθμό κατακερματισμού του ερευνητικού συστήματος.

(32) Η εξάρτηση της Τσεχίας από εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα, που εξακολουθεί να είναι υψηλή, αφήνει την οικονομία ευάλωτη σε κλυδωνισμούς των τιμών και του εφοδιασμού, θέτοντας σε κίνδυνο την οικονομική της ασφάλεια και τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητά της. Ο τομέας των μεταφορών αντιπροσωπεύει το μεγαλύτερο και αυξανόμενο μερίδιο της τελικής κατανάλωσης ενέργειας, η οποία προέρχεται κυρίως από την καύση ορυκτών καυσίμων. Η υιοθέτηση οχημάτων μηδενικών εκπομπών εξακολουθεί να υπολείπεται σημαντικά του μέσου όρου της ΕΕ.

Οι μεταρρυθμίσεις που εγκρίθηκαν στο πλαίσιο του REPowerEU θα πρέπει να συμπληρωθούν με περαιτέρω μέτρα για να τονωθεί η κινητικότητα μηδενικών εκπομπών. Τα μέτρα αυτά θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να περιλαμβάνουν τη διατήρηση της εξαίρεσης από τα τέλη βινιέτας αυτοκινητόδρομου για αυτοκίνητα και ημιφορτηγά μηδενικών εκπομπών, καθώς και τον καθορισμό εξαιρέσεων για βαρέα επαγγελματικά οχήματα μηδενικών εκπομπών από την καταβολή διοδίων, ώστε να διευκολυνθεί η απανθρακοποίηση του μεγάλου τομέα εμπορευματικών μεταφορών της Τσεχίας. Οι εν λόγω προσπάθειες απανθρακοποίησης θα πρέπει επίσης να αντιμετωπίσουν τη χαμηλή διαθεσιμότητα οικονομικά προσιτών και προσβάσιμων επιλογών δημόσιων μεταφορών μηδενικών εκπομπών, η οποία παρεμποδίζει την κινητικότητα και την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, ιδίως για τα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος, βελτιώνοντας την περιφερειακή συνδεσιμότητα, καθιστώντας τις υπηρεσίες πιο προσιτές οικονομικά για τα ευάλωτα νοικοκυριά και στηρίζοντας καθεστώτα κατά παραγγελία μεταφορών, κατά περίπτωση. Η κατανάλωση ενέργειας της βιομηχανίας παραμένει υψηλή, αν και βαίνει μειούμενη τα τελευταία χρόνια, γεγονός που αντικατοπτρίζει βελτιώσεις της απόδοσης και διαρθρωτικές αλλαγές. Για να διασφαλιστεί ότι η πορεία προς την απανθρακοποίηση και τη βιομηχανική ανταγωνιστικότητα θα είναι οικονομικά αποδοτική, απαιτούνται περαιτέρω επενδύσεις στην ενεργειακή απόδοση και τον εξηλεκτρισμό. Η σταδιακή στροφή της τσεχικής βιομηχανίας προς την παραγωγή μεγαλύτερου όγκου πράσινων τεχνολογιών αποτελεί θετική εξέλιξη. Τα ορυκτά καύσιμα εξακολουθούν να αποτελούν την κύρια πηγή παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς ανήλθαν περίπου στο 40 % της συνολικής παραγωγής το 2025. Δεδομένου ότι η τηλεθέρμανση εξακολουθεί να λειτουργεί σε μεγάλο βαθμό με ορυκτά καύσιμα, απαιτούνται επίσης περαιτέρω προσπάθειες για την απανθρακοποίηση του τομέα και την παροχή στήριξης για θέρμανση και ψύξη από ανανεώσιμες πηγές. Επιπλέον, η περιβαλλοντική φορολογία δεν χρησιμοποιείται επαρκώς στην Τσεχία.

(33) Το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο μείγμα ηλεκτρικής ενέργειας της Τσεχίας παρέμεινε στάσιμο στο 16,6 %, που ήταν το δεύτερο χαμηλότερο ποσοστό στην ΕΕ το 2025. Οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας εξακολουθούν να καθορίζονται σε μεγάλο βαθμό από το ακριβό φυσικό αέριο, το οποίο διατηρεί τον κυρίαρχο ρόλο του ως τεχνολογία καθορισμού οριακών τιμών. Ενώ οι μεταρρυθμίσεις στο πλαίσιο του REPowerEU συνέβαλαν στον εξορθολογισμό της διαδικασίας αδειοδότησης, το δυναμικό αιολικής ενέργειας παραμένει σε μεγάλο βαθμό αναξιοποίητο. Ο χαρακτηρισμός των περιοχών επιτάχυνσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ο οποίος αναμένεται να πραγματοποιηθεί έως τον Αύγουστο του 2026 στο πλαίσιο του ΣΑΑ, θα καταστήσει δυνατή την ταχύτερη ανάπτυξη μεγάλης κλίμακας εγκαταστάσεων ανανεώσιμης ενέργειας, συμβάλλοντας σε πιο προσιτές τιμές ενέργειας και στον περιορισμό της έκθεσης σε εξωτερικούς κινδύνους. Η απουσία μακροπρόθεσμης βεβαιότητας για τους επενδυτές σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό διαρθρωτικό εμπόδιο για την ανάπτυξή τους. Η δρομολόγηση δημοπρασιών ηλεκτρικής ενέργειας και η ανάπτυξη μακροπρόθεσμων συμβάσεων σε μεγαλύτερη κλίμακα θα μπορούσαν να καταστήσουν δυνατή την ανάπτυξη έργων ανανεώσιμης ενέργειας μεγάλης κλίμακας πέραν των παραδοσιακών καθεστώτων στήριξης, καθώς και να δημιουργήσουν ευκαιρίες απανθρακοποίησης των ενεργοβόρων βιομηχανιών.

(34) Η περιορισμένη δυναμικότητα των ηλεκτρικών δικτύων της Τσεχίας και η ανάγκη αναβάθμισής τους εξακολουθούν να παρεμποδίζουν την ταχεία ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Οι επενδύσεις στο δίκτυο εξακολουθούν επίσης να υπολείπονται του επιπέδου που απαιτείται για την κάλυψη των αυξημένων αναγκών

του εξηλεκτρισμού και της βιώσιμης κινητικότητας. Εξακολουθούν να παρατηρούνται καθυστερήσεις στην υλοποίηση σημαντικών επενδύσεων σε υποδομές δικτύου, ιδίως λόγω των εμποδίων στον χωροταξικό σχεδιασμό και στη διοικητική ικανότητα. Επιπλέον, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις στη διαχείριση του δικτύου, όπως σειρές αναμονής για σύνδεση με το δίκτυο και αχρησιμοποίητες κρατήσεις δυναμικότητας, καθώς και αργή εγκατάσταση έξυπνων μετρητών. Η Τσεχία έχει λάβει σημαντικά νομοθετικά μέτρα για να διευκολύνει την ευελιξία χωρίς ορυκτά καύσιμα, αλλά η αύξηση των επενδύσεων στον τομέα αυτόν θα αποφέρει μεγαλύτερη σταθερότητα στην αγορά. Το κέντρο δεδομένων ηλεκτρικής ενέργειας (EDC) παρέχει ήδη λειτουργίες για την κοινοχρησία ενέργειας, αλλά δεν έχουν ακόμη υλοποιηθεί οι τελικές φάσεις του EDC ώστε να υπάρχει δυνατότητα ανεξάρτητης συγκέντρωσης τεχνικής ευελιξίας και ευελιξίας της αγοράς. Με τον τρόπο αυτό θα καταστεί δυνατή η μετάβαση σε έναν πιο ευέλικτο ενεργειακό τομέα, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης και της ενσωμάτωσης νέων τεχνολογιών. Η μεταρρύθμιση των τιμολογίων, συμπεριλαμβανομένης της εισαγωγής ενός συστήματος δυναμικής τιμολόγησης, αποτελεί μια ακόμα σημαντική έλλειψη για την πλήρη αξιοποίηση των οφελών της εγχώριας ευελιξίας και τη διασφάλιση της αποτελεσματικής διαχείρισης του δικτύου.

(35) Η Τσεχία έχει σημειώσει πρόοδο στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του αποθέματος κατοικιών. Τα προγράμματα στήριξης των ανακαινίσεων έχουν αποφέρει αποτελέσματα, αν και οι βελτιώσεις παρατηρούνται σε μεγάλο βαθμό στις μονοκατοικίες, ενώ η πρόοδος στην ανακαίνιση πολυκατοικιών και κατοικιών χαμηλού εισοδήματος είναι ακόμα αργή. Η ανακαίνιση των δημόσιων κτιρίων εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση. Σε αυτόν τον τομέα που παρουσιάζει χαμηλές επιδόσεις, η ανάπτυξη καινοτόμων χρηματοδοτικών μέσων έχει τη δυνατότητα να μοχλεύσει ιδιωτικά κεφάλαια για επενδύσεις στην εξοικονόμηση ενέργειας.

(36) Η ανεπαρκής ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και ανθεκτικότητα των υδάτων αποτελεί ολοένα και πιο σημαντική πρόκληση για την παραγωγικότητα των κλάδων της βιομηχανίας, της γεωργίας και της ενέργειας στην Τσεχία. Η Τσεχία πάσχει από ανεπαρκή διοικητική διακυβέρνηση και ικανότητα όσον αφορά την πολιτική για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την πολιτική των υδάτων. Η εφαρμογή τους παρεμποδίζεται από τη συστημική έλλειψη ανθρώπινων πόρων σε όλα τα υπουργεία και όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, την ασαφή κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ τους και την έλλειψη αποτελεσματικού πλαισίου συντονισμού. Η δημιουργία ενός συστήματος συντονισμού, ο καθορισμός αρμοδιοτήτων και η ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας θα μπορούσαν να συμβάλουν καθοριστικά στην αποτελεσματική εφαρμογή των πολιτικών προσαρμογής σε όλους τους τομείς.

(37) Η αγορά εργασίας της Τσεχίας χαρακτηρίζεται από υψηλά επίπεδα απασχόλησης, καθώς το ποσοστό απασχόλησης το 2025 ανήλθε στο 82,9 % (ΕΕ: 76,1 %) και το ποσοστό ανεργίας στο 2,8 % (ΕΕ: 6,0 %), κατατάσσοντας την Τσεχία μεταξύ των χωρών με τις καλύτερες επιδόσεις στην ΕΕ. Ωστόσο, το ποσοστό κενών θέσεων εργασίας προσεγγίζει τον μέσο όρο της ΕΕ. Οι κενές θέσεις εργασίας θα μπορούσαν να καλυφθούν, εκτός από την αύξηση της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού, και με την αύξηση των επιπέδων απασχόλησης ορισμένων πληθυσμιακών ομάδων. Σε αυτές περιλαμβάνονται οι γονείς μικρών παιδιών, οι Ρομά και τα άτομα με αναπηρία. Επιπλέον, εκτιμάται ότι το 2024 εργαζόταν το 66 % των οικονομικά ενεργών Ουκρανών προσφύγων· ωστόσο, οι μισοί από αυτούς ανέφεραν ότι εργάζονταν σε θέσεις που δεν αντιστοιχούσαν στα προσόντα τους. Αυτό συνδέεται, μεταξύ άλλων, με την περίπλοκη διαδικασία αναγνώρισης τίτλων σπουδών της αλλοδαπής και με τον μεγάλο αριθμό νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελμάτων. Το ποσοστό απασχόλησης

των Ρομά ήταν περίπου 55 % το 2024 (έναντι 82,3 % στον γενικό πληθυσμό) και σχεδόν το ήμισυ των νέων Ρομά ηλικίας 16-29 ετών βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης και κατάρτισης (έναντι 8,6 % σε εθνικό επίπεδο), γεγονός που υπονομεύει την κοινωνική ένταξη.

(38) Το σύστημα φορολογίας και παροχών εξακολουθεί να αποτελεί αντικίνητρο για την επιστροφή των γονέων με χαμηλό εισόδημα, και ιδίως των νέων μητέρων, στην εργασία. Ενώ το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών το 2025 ανήλθε σε 77,5 % (ΕΕ: 71,3 %), το χάσμα απασχόλησης μεταξύ των φύλων για τις γυναίκες ηλικίας 25 έως 34 ετών ήταν 32,8 εκατοστιαίες μονάδες το 2025, από τα υψηλότερα στην ΕΕ. Οι μισθολογικές διαφορές μεταξύ των φύλων ήταν 18,5 % το 2024 (ΕΕ: 11,1 %), μεταξύ άλλων και λόγω της μεγάλης διάρκειας των γονικών αδειών. Η φορολόγηση των εισοδημάτων των δεύτερων εργαζόμενων μελών της οικογένειας ήταν υψηλότερη από τον μέσο όρο της ΕΕ το 2025 και πάνω από τη φορολογική σφήνα για τα άγαμα άτομα στο ίδιο μισθολογικό επίπεδο. Η πίστωση φόρου για τους/τις συζύγους που δεν εργάζονται και ο σχεδιασμός των οικογενειακών παροχών αποθαρρύνουν τους γονείς, ιδίως τις μητέρες, να εργαστούν. Όσον αφορά τη διαθεσιμότητα υπηρεσιών παιδικής φροντίδας, το 2025 μόνο το 7,9 % των παιδιών ηλικίας κάτω των τριών ετών συμμετείχαν σε τέτοιες υπηρεσίες, ποσοστό βελτιωμένο κατά 3,5 εκατοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το 2023, το οποίο όμως εξακολουθεί να είναι πολύ χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ (40,5 %). Αυτό οφείλεται τόσο στη μείωση του αριθμού των παιδιών όσο και στην αύξηση της δυναμικότητας, αλλά σε ορισμένες περιφέρειες εξακολουθεί να χρειάζεται περισσότερη δυναμικότητα (καθώς και καλύτερη μοντελοποίηση της ζήτησης). Η δυναμικότητα των υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας σε επίπεδο τοπικής κοινότητας και κατ' οίκον εξακολουθεί και αυτή να είναι ανεπαρκώς ανεπτυγμένη, γεγονός που περιορίζει την απασχόληση των φροντιστών, που συνήθως είναι γυναίκες, ενώ παράλληλα οδηγεί σε ευρύτερες προκλήσεις στην οργάνωση της φροντίδας, μεταξύ άλλων στον τομέα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Οι δημόσιες επενδύσεις στη μακροχρόνια κλειστή φροντίδα είναι κατά 14 % υψηλότερες στην Τσεχία σε σύγκριση με την ΕΕ, ενώ οι επενδύσεις σε υπηρεσίες κατ' οίκον είναι κατά 20,5 % χαμηλότερες από ό,τι στην ΕΕ, γεγονός που υπογραμμίζει την ανάγκη εξεύρεσης μιας πιο ισορροπημένης δομής δημόσιων επενδύσεων στη μακροχρόνια φροντίδα στο πλαίσιο της ταχείας γήρανσης του πληθυσμού. Το σύστημα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης εξακολουθεί να εξαρτάται υπερβολικά από τις υπηρεσίες που παρέχονται σε νοσοκομεία, με υψηλή δυναμικότητα κλινών, χαμηλά ποσοστά πληρότητας και εισαγωγές που θα μπορούσαν να αποφευχθούν, γεγονός που υποδηλώνει αδυναμίες αποδοτικότητας και ανεπαρκή συντονισμό με την πρωτοβάθμια περίθαλψη και τη φροντίδα σε επίπεδο κοινότητας.

(39) Το σύστημα φορολογίας και παροχών εξακολουθεί να επιβαρύνει σημαντικά τα άτομα με χαμηλό εισόδημα, μειώνοντας τα οικονομικά κίνητρα για εργασία λόγω των υψηλών εισφορών που δεν εκπίπτουν και των περικοπών των παροχών με την αύξηση των αμοιβών. Η φορολογική σφήνα για τους άγαμους εργαζομένους που αμείβονται με το 50 % του μέσου μισθού στην Τσεχία είναι από τα υψηλότερα στην ΕΕ, γεγονός που αποθαρρύνει την επίσημη απασχόληση και τροφοδοτεί την παραοικονομία και την εργασιακή φτώχεια. Η προσαρμογή των φόρων επί της εργασίας θα μπορούσε να μειώσει αυτή την επιβάρυνση, ενθαρρύνοντας περισσότερα άτομα να ενταχθούν στην τυπική απασχόληση. Επιπλέον, η Τσεχία έχει υψηλό ποσοστό αυτοαπασχολούμενων εργαζομένων (13 %, ΕΕ: 9 %), οι οποίοι επιβαρύνονται με πολύ χαμηλότερη φορολογία από τους παραδοσιακούς εργαζομένους. Με το ισχύον σύστημα επιτρέπεται η έκπτωση του 40-80 % του εισοδήματος των αυτοαπασχολούμενων ατόμων ως επιχειρηματικών δαπανών ή η επιλογή κατ' αποκοπή φόρου για τα άτομα

με έσοδα χαμηλότερα από 2 εκατ. CZK ετησίως. Ο φόρος αυτός είναι σημαντικά χαμηλότερος από τον φόρο που θα πλήρωνε ένας συμβατικός εργαζόμενος με παρόμοιο εισόδημα, και οι αυτοαπασχολούμενοι με υψηλό εισόδημα καταβάλλουν μόνο το ένα τέταρτο του φόρου που θα κατέβαλλε ένας αντίστοιχος μισθωτός εργαζόμενος. Η πρόσφατη μεταρρύθμιση για την αύξηση των κατ' αποκοπή πληρωμών αντιστράφηκε τον Μάρτιο του 2026 και η ελάχιστη βάση υπολογισμού των συντάξεων εξακολουθεί να ανέρχεται στο 35 % του μέσου μισθού. Η κατάργηση των εξαιρέσεων για τα άτομα με υψηλό εισόδημα θα μπορούσε να βελτιώσει τη δικαιοσύνη και να μειώσει τις στρεβλώσεις της αγοράς εργασίας.

(40) Λαμβάνοντας υπόψη τον καίριο ρόλο του ανθρώπινου κεφαλαίου στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της στρατηγικής αυτονομίας της Ένωσης, το 2026 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα για την επείγουσα αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προκλήσεων που σχετίζονται με το ανθρώπινο κεφάλαιο στους τομείς των δεξιοτήτων και της εκπαίδευσης, οι οποίες παρεμποδίζουν την ανταγωνιστικότητα. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2026 που απευθύνονται στην Τσεχία μπορούν να συμβάλουν στην εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στην Ένωση.

(41) Το επίπεδο συμμετοχής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και ολοκλήρωσής της είναι σχετικά χαμηλό, με αποτέλεσμα να επιδεινώνεται η έλλειψη ειδικευμένου εργατικού δυναμικού, ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες. Το ποσοστό ολοκλήρωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης των ατόμων ηλικίας 25-34 ετών παραμένει μεταξύ των χαμηλότερων στην ΕΕ (36 %, ΕΕ: 45 % το 2025), πολύ κάτω από τον στόχο της ΕΕ για 45 %. Οι συνολικές εγγραφές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση παραμένουν χαμηλές παρά την ελαφρά αύξησή τους μεταξύ του 2020 και του 2023, ενώ τα ποσοστά σχολικής διαρροής παραμένουν σταθερά υψηλά, ιδίως στους τομείς της τεχνολογίας των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ), της γεωργίας και των υπηρεσιών. Η έλλειψη επαρκούς χρηματοδοτικής στήριξης και επαγγελματικού προσανατολισμού για τους σπουδαστές καθώς και οι αναντιστοιχίες μεταξύ των προγραμμάτων και των προσδοκιών των σπουδαστών είναι κάποιοι από τους παράγοντες που συμβάλλουν στα υψηλά ποσοστά σχολικής διαρροής στα τσεχικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης. Η οικονομικά προσιτή στέγαση εξακολουθεί και αυτή να συγκαταλέγεται στις βασικές προκλήσεις. Η ανεπαρκής στήριξη των σπουδαστών, συμπεριλαμβανομένων των σπουδαστών με αναπηρία, περιορίζει την πρόσβαση και τη συμμετοχή τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, και την επιτυχή ολοκλήρωσή της.

(42) Η εγγραφή σε προγράμματα STEM παραμένει ελαφρώς χαμηλή σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ, γεγονός που καταδεικνύει επίμονες διαρθρωτικές προκλήσεις. Το 2023 μόνο 11,8 γυναίκες επί συνόλου χιλίων ατόμων ηλικίας 20-29 ετών αποφοίτησαν σε τομείς φυσικών επιστημών, τεχνολογίας, μηχανικής και μαθηματικών (STEM), αριθμός που είναι κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ (15). Η τάση αυτή συμβάλλει στις ελλείψεις δεξιοτήτων σε τομείς υψηλής ζήτησης, ενέχει τον κίνδυνο περιορισμού της καινοτομίας και της ερευνητικής ικανότητας και αντικατοπτρίζει ευρύτερες προκλήσεις που σχετίζονται με τη συμμετοχή και τη διατήρηση των σπουδαστών, συμπεριλαμβανομένου του περιορισμένου προσανατολισμού τους προς τομείς STEM.

(43) Η Τσεχία αντιμετωπίζει περιορισμούς στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ιδίως ανεπαρκή δυναμικότητα στα σχολεία γενικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και περιορισμένη ευελιξία στη μετακίνηση των μαθητών μεταξύ γενικής και εξειδικευμένης εκπαίδευσης, γεγονός που περιορίζει τις ευκαιρίες των μαθητών να προαχθούν επιτυχώς στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Παρά την αύξηση του ενδιαφέροντος για τη γενική εκπαίδευση, η προσφορά δεν συμβαδίζει με τη ζήτηση.

Παρότι σημαντικό μερίδιο των μαθητών που ολοκληρώνουν επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) έχουν δικαίωμα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, τα ποσοστά επιτυχίας τους είναι χαμηλότερα από εκείνα των μαθητών της γενικής εκπαίδευσης, παράγοντας που συμβάλλει στο σταθερά χαμηλό επίπεδο ολοκλήρωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Οι προκλήσεις αυτές επιδεινώνονται από τις ελλείψεις ειδικευμένων εκπαιδευτικών, ιδίως σε τομείς υψηλής ζήτησης, όπως οι τομείς STEM, και σε ορισμένες περιφέρειες, με αποτέλεσμα να υπάρχει κίνδυνος να επηρεαστεί η ποιότητα της εκπαίδευσης.

(44) Οι εκπαιδευτικές επιδόσεις στην Τσεχία επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο, καθώς στη χώρα παρατηρείται ένα από τα μεγαλύτερα χάσματα στις επιδόσεις μεταξύ των προνομιούχων και των μειονεκτούντων από κοινωνικοοικονομική άποψη μαθητών στην ΕΕ. Στα μαθηματικά, το χάσμα αυτό ήταν το πέμπτο υψηλότερο στην ΕΕ με βάση τα αποτελέσματα της PISA 2022. Ο προσανατολισμός των μαθητών βάσει ικανοτήτων σε νεαρή ηλικία, οι διαφορές στους τύπους σχολείων και ο διαχωρισμός των παιδιών Ρομά, παράλληλα με τις συνεχιζόμενες περιφερειακές ανισότητες όσον αφορά την πρόσβαση στην εκπαίδευση, συμβάλλουν σε αυτά τα αποτελέσματα. Ενώ έχουν δρομολογηθεί μέτρα για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων, συμπεριλαμβανομένου ενός προγράμματος στήριξης για σχολεία με υψηλό ποσοστό μειονεκτούντων μαθητών, χρειάζεται να γίνουν περαιτέρω προσπάθειες. Μεταξύ των πιθανών βελτιώσεων περιλαμβάνονται η καλύτερη στήριξη των εκπαιδευτικών και των διευθυντών σχολείων στην εφαρμογή των αναθεωρημένων προγραμμάτων σπουδών και η μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης για τα μικρότερα σχολεία,

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Τσεχία να λάβει μέτρα το 2026 και το 2027 προκειμένου:

1. Να συνεχίσει να τηρεί τους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών που συνέστησε το Συμβούλιο στις 21 Ιανουαρίου 2025, αξιοποιώντας παράλληλα την ευελιξία στο πλαίσιο της εθνικής ρήτρας διαφυγής για υψηλότερες αμυντικές δαπάνες. Να ενισχύσει τις αμυντικές δαπάνες και την ετοιμότητα διασφαλίζοντας παράλληλα την αποδοτικότητα των δαπανών και προσαρμόζοντας σταδιακά τον προϋπολογισμό ώστε να διατηρηθεί διαρθρωτικά υψηλότερο επίπεδο αμυντικών δαπανών. Να διασφαλίσει ότι, αφενός, τυχόν μέτρα που λαμβάνονται για τον μετριασμό των επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας είναι προσωρινά, στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών ή στην κάλυψη των αναγκών των ενεργοβόρων επιχειρήσεων, διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας και, αφετέρου, το δημοσιονομικό τους κόστος είναι συμβατό με τις δεσμεύσεις βάσει του δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ. Να βελτιώσει τα κίνητρα για τους εργαζομένους μεγαλύτερης ηλικίας ώστε να συνεχίσουν να εργάζονται. Να βελτιώσει την αποδοτικότητα των δημόσιων δαπανών, ιδίως μέσω της συστηματικής χρήσης επανεξετάσεων των δαπανών και δεικτών που βασίζονται στα αποτελέσματα.

2. Να διασφαλίσει τη συνέχεια των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Να διατηρήσει τον ρυθμό εφαρμογής των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής αξιοποιώντας, όπου ενδείκνυται, την ανακατανομή προς στρατηγικές προτεραιότητες και δυνατότητες ευελιξίας στην ενδιάμεση επανεξέταση του πλαισίου της πολιτικής συνοχής.

3. Να ενισχύσει την ικανότητα της δημόσιας διοίκησης, τόσο στην κεντρική κυβέρνηση όσο και στις μειονεκτούσες περιφέρειες, να προσελκύει και να διατηρεί

ταλέντα και να αναπτύσσει δεξιότητες. Να ενισχύσει τις δημόσιες επενδύσεις και τη διοικητική αποδοτικότητα με την απλούστευση της συνεργασίας μεταξύ των δημοτικών διοικήσεων και την παροχή κινήτρων για τη συνεργασία αυτή, και με τη μεταρρύθμιση των κανόνων για την εκχώρηση δημοτικών φόρων. Να απλουστεύσει τον χωροταξικό σχεδιασμό και να βελτιώσει την ψηφιοποίηση, την ικανότητα και τη διοίκηση των υπηρεσιών δόμησης. Να βελτιώσει την προσφορά οικονομικά προσιτής και κοινωνικής στέγασης επεκτείνοντας τον ρόλο του δημόσιου και του μη κερδοσκοπικού τομέα και ενθαρρύνοντας την αποδοτικότερη χρήση των υφιστάμενων κατοικιών μέσω μεταρρυθμίσεων στον τομέα της φορολογίας ακίνητης περιουσίας και εισοδήματος.

4. Να ενισχύσει τις κεφαλαιαγορές, την πρόσβαση των επιχειρήσεων σε μη τραπεζική χρηματοδότηση και τους όρους αποταμίευσης, επενδύσεων και καινοτομίας με την προώθηση των επενδύσεων των νοικοκυριών στις κεφαλαιαγορές, μέσω της βελτίωσης του σχεδιασμού του μακροπρόθεσμου αποταμιευτικού προϊόντος και των συνταξιοδοτικών ταμείων 3ου πυλώνα. Να ενθαρρύνει τη συμμετοχή θεσμικών επενδυτών σε εισηγμένες και μη εισηγμένες μετοχές, καθώς και σε κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών και σε ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια. Να αυξήσει τη χρήση χρηματοδοτικών μέσων, μεταξύ άλλων με την ενίσχυση της ικανότητας της Εθνικής Τράπεζας Ανάπτυξης να κινητοποιεί ιδιωτική χρηματοδότηση. Να τονώσει την καινοτομία και να βελτιώσει το επιχειρηματικό περιβάλλον με τη βελτίωση του κανονιστικού πλαισίου για τις νεοφυείς επιχειρήσεις, τη μείωση του κατακερματισμού του ερευνητικού συστήματος και την επιτάχυνση της υιοθέτησης τεχνολογίας, μεταξύ άλλων μέσω της μεταφοράς τεχνολογίας από τα πανεπιστήμια και της αποτελεσματικής χρήσης των φορολογικών ελαφρύνσεων για Ε&Α.

5. Να μειώσει την εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα, κυρίως για τις οδικές μεταφορές, τη βιομηχανία, τη θέρμανση και την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Να προσφέρει περαιτέρω κίνητρα για την εγκατάστασης μεγάλης κλίμακας δυναμικότητας παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας, ιδίως αιολικής. Να εκσυγχρονίσει και να επεκτείνει τα δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας, να βελτιώσει την ευελιξία χωρίς ορυκτά καύσιμα, να μεριμνήσει για την εφαρμογή όλων των λειτουργιών του κέντρου δεδομένων ηλεκτρικής ενέργειας και να διευκολύνει τον εξηλεκτρισμό των μεταφορών και των βιομηχανικών διαδικασιών. Να θεσπίσει μέτρα για τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας του κτιριακού τομέα, ιδίως του δημόσιου κτιριακού αποθέματος. Να ενισχύσει τη διακυβέρνηση και τον συντονισμό όσον αφορά την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης.

6. Να αυξήσει τη συμμετοχή των υποεκπροσωπούμενων ομάδων στην αγορά εργασίας και να απλουστεύσει την αναγνώριση των τίτλων σπουδών της αλλοδαπής. Να μειώσει τα αντικίνητρα για την επιστροφή των γονέων στην εργασία και να βελτιώσει την παροχή υπηρεσιών παιδικής φροντίδας και μακροχρόνιας φροντίδας, ώστε να ενθαρρυνθούν περισσότερες γυναίκες να εισέλθουν στην αγορά εργασίας. Να μειώσει τη φορολογική επιβάρυνση των εργαζομένων χαμηλού εισοδήματος και τις απαλλαγές για τους αυτοαπασχολούμενους με υψηλό εισόδημα. Να ενισχύσει τις δεξιότητες και τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα αυξάνοντας τη συμμετοχή, μειώνοντας τα ποσοστά σχολικής διαρροής και παρέχοντας περισσότερη στήριξη στους σπουδαστές για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και περισσότερη στήριξη σε μειονεκτούντα σχολεία και μαθητές στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Να αυξήσει τον αριθμό των σπουδαστών και των αποφοίτων στους τομείς STEM, ιδίως των γυναικών. Να διευρύνει την πρόσβαση στη γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση, να δώσει στους μαθητές τη δυνατότητα μετάβασης από

τη γενική στην επαγγελματική εκπαίδευση και να καλύψει τις ελλείψεις εκπαιδευτικών.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος